

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหาความไม่รัฐ์ ไร้สัญชาติ

และการเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐาน

ในสถาบันการศึกษา

ระหว่าง

คณะกรรมการคุณนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กับ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่
มหาวิทยาลัยมหากรุราชนวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา คณะกรรมการคุณนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

มูลนิธิเครือข่ายสถานะบุคคล และสำนักงานยุติธรรมจังหวัดเชียงใหม่

.....
บันทึกข้อตกลงความร่วมมือการแก้ไขปัญหาความไม่รัฐ์ ไร้สัญชาติ และการเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐาน
ในสถาบันการศึกษา ฉบับนี้ทำขึ้นที่ คณะกรรมการคุณนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เมื่อวันที่ 23 เดือน สิงหาคม
พ.ศ. 2567 ระหว่างคณะกรรมการคุณนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ตั้งอยู่เลขที่ 239 ถนนห้วยแก้ว ตำบลสูเทฟ
อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ รหัสไปรษณีย์ 50200 ซึ่งต่อไปในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือนี้ เรียกว่า “คณะกรรมการคุณนิติศาสตร์” ฝ่ายหนึ่ง กับ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ มหาวิทยาลัย
มหากรุราชนวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา คณะกรรมการคุณนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา มูลนิธิเครือข่ายสถานะบุคคล
และสำนักงานยุติธรรมจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งต่อไปในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือนี้ เรียกว่า “มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหากรุราชนวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
คณะกรรมการคุณนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา มูลนิธิเครือข่ายสถานะบุคคลและสำนักงานยุติธรรมจังหวัดเชียงใหม่”

ทั้ง 6 ฝ่ายตกลงทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาความไม่รัฐ์ ไร้สัญชาติ
และ การเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานในสถาบันการศึกษา ซึ่งต่อไปในบันทึกข้อตกลงนี้ เรียกว่า “การแก้ไขปัญหา
ความไม่รัฐ์ ไร้สัญชาติ และการเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐาน” โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ข้อ 1 หลักการเหตุผล

บันทึกข้อตกลงฉบับนี้ทำขึ้นเพื่อสร้างความร่วมมือเพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาความไม่รัฐ์
ไร้สัญชาติ และการเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐาน ในสถาบันการศึกษา

คนไร้รัฐ (Unregistered person, Undocumented person) หมายถึง บุคคลไม่มีเอกสารแสดงตนที่ออกให้โดยรัฐใดในโลก ส่วนคนเรียกสัญชาติ (Stateless person) หมายถึงกรณีที่บุคคลไม่มีสัญชาติใดในโลก ไม่มีรัฐใดยอมรับเป็นรัฐเจ้าของสัญชาติ และบางคนอาจเรียกชื่อรัฐและเรียกสัญชาติ (Unregistered stateless person)

ในทางระหว่างประเทศ “บุคคลย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการรับรองความเป็นบุคคลตามกฎหมาย (มีเอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคล) และมีสัญชาติ” และถือว่าเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ตามปฏิญญาสากาลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน กติการะระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมือง (แพ่ง) และการเมือง

สำหรับประเทศไทย ได้รับรองว่าบุคคลย่อมมีสิทธิที่จะมีเอกสารแสดงตน ได้แก่ ทะเบียนคนเกิด ทะเบียนคนอยู่ รวมถึงบัตรประจำตัว (พ.ร.บ.การทะเบียนราษฎร พ.ศ.2534 แก้ไขเพิ่มเติม โดยฉบับที่ 2 พ.ศ.2551) และบุคคลมีสิทธิในการเข้าถึงสัญชาติทั้งโดยการเกิดตามหลักสืบสายโลหิต (เกิดจากบิดามารดา สัญชาติไทย) หลักดินแดน (เกิดในประเทศไทย) รวมถึงการมีสัญชาติไทยภายหลังการเกิด เช่น การมีสัญชาติ ตามสามี การแปลงสัญชาติ (พ.ร.บ.สัญชาติ พ.ศ.2508 แก้ไขเพิ่มเติมโดยฉบับที่ 2 พ.ศ.2535 และฉบับที่ 4 พ.ศ.2551) โดยมีการกำหนดหลักเกณฑ์ต่างๆไว้

เพื่อสนับสนุนการเข้าถึงเอกสารแสดงตน สัญชาติไทย รวมถึงสิทธิด้านต่างๆ ตามที่กฎหมายได้รับรอง สิทธิไว้ และเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง จึงได้จัดทำบันทึกข้อตกลงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 2 วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อพัฒนาความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน รวมถึงเครือข่ายอื่น ๆ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนแก้ไขปัญหาความ “ไร้รัฐ ไร้สัญชาติ และไร้สิทธิ”

2.2 เพื่อการจัดอบรม กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนความรู้ พัฒนาศักยภาพนิสิตนักศึกษาเด็กในสถาบันการศึกษา รวมถึงผู้ปฏิบัติงานภายใต้ภาคีเครือข่ายและเครือข่ายอื่นๆ

2.3 เพื่อพัฒนาความร่วมมือในการจัดทำและผลักดันข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต่อไป

ข้อ 3 กรอบและแนวทางการดำเนินงาน

3.1 ภาคีเครือข่ายร่วมกันดำเนินการสนับสนุนองค์ความรู้ด้านกฎหมาย คำแนะนำในทางปฏิบัติ เพื่อแก้ไขปัญหาความ “ไร้รัฐ ไร้สัญชาติ” การเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานให้แก่ นิสิต นักศึกษา เด็กในสถาบันการศึกษา

3.2 ตั้งคณะกรรมการเพื่อร่วมวางแผนการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน อาทิ การจัดทำฐานข้อมูล การจัดอบรมให้ความรู้ รวมถึงการแบ่งปันทรัพยากร

3.3 สนับสนุนการแลกเปลี่ยนทางวิชาการ การจัดทำข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.4 คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ดำเนินการสนับสนุนองค์ความรู้ทางกฎหมาย การให้คำแนะนำทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนและสนับสนุนเสริมศักยภาพนิสิต นักศึกษา เด็กในสถาบันการศึกษา ฯลฯ ในการแก้ไขปัญหาด้านสถานะบุคคลและสิทธิ

ข้อ 4 ค่าใช้จ่าย

ค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจกรรมความร่วมมือใด ๆ ภายใต้บันทึกข้อตกลงความร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหาความไม่สงบ ไร้สัญชาติ และการเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานในสถาบันการศึกษาฉบับนี้จะอยู่บนพื้นฐานของการบริจาหารือกัน และเป็นที่ยอมรับของทั้ง 6 ฝ่าย

ข้อ 5 ผลกระทบทางกฎหมาย

บันทึกข้อตกลงฉบับนี้เป็นเพียงการแสดงเจตนาร่วมกันของทั้ง 6 ฝ่ายเท่านั้น โดยไม่มีผลกระทบทางกฎหมายหรือสร้างภาระผูกพันรวมทั้งข้อผูกมัดทางกฎหมายไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม แต่ประการใดให้เป็นไปตามข้อตกลงของทั้ง 6 ฝ่าย ในแต่ละโครงการย่อยภายใต้บันทึกข้อตกลงนี้เป็นรายกรณีไป

ข้อ 6 สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาหรือสิทธิอื่นใดของผลงาน

สิ่งประดิษฐ์ คู่มือ เอกสาร โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ข้อมูล หรือสิ่งอื่นใดที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นจากการดำเนินงานโครงการย่อยภายใต้บันทึกข้อตกลงนี้ รวมถึงการบริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญาดังกล่าวให้เป็นไปตามข้อตกลงของทั้ง 6 ฝ่าย ในแต่ละโครงการย่อยภายใต้บันทึกข้อตกลงนี้เป็นรายกรณีไป

ข้อ 7 การรักษาความลับ

ทั้ง 6 ฝ่ายจะรักษาความลับที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามบันทึกข้อตกลงฉบับนี้ จะไม่เปิดเผย หรือถ่ายทอดให้แก่บุคคลอื่น และ/หรือนำความลับดังกล่าวไปหาประโยชน์ไม่ว่ากรณีใด ๆ เว้นแต่จะได้ความยินยอมเป็นหนังสือจากอีกทุกฝ่ายก่อน และทั้ง 6 ฝ่ายตกลงว่าจะเก็บรักษาความลับของข้อมูลที่เป็นความลับของฝ่ายผู้ให้ข้อมูลนับตั้งแต่วันที่ได้รับข้อมูล และตลอดระยะเวลาที่บันทึกข้อตกลงฉบับนี้มีผลบังคับและต่อไปอีกเป็นระยะเวลา 5 ปี นับตั้งแต่วันที่ได้รับการเปิดเผยข้อมูลจากฝ่ายผู้ให้ข้อมูลที่เป็นความลับนั้น

ข้อ 8 บันทึกข้อตกลงฉบับนี้

ให้ถือเป็นข้อตกลงความร่วมมือที่นำไปในการดำเนินการของทั้ง 6 ฝ่าย และอาจมอบหมายผู้ประสานงานได้ เพื่อร่วมกันกำหนดรายละเอียดเฉพาะเรื่องรายได้ขอบเขต แห่งบันทึกข้อตกลงนี้ โดยต้องสอดคล้องกับกฎหมาย ระบุยบ ข้อบังคับของแต่ละฝ่าย

ข้อ 9 บันทึกข้อตกลงมีระยะเวลา 5 ปี นับตั้งแต่วันที่ทั้ง 6 ฝ่ายลงนามเป็นต้นไป

ข้อ 10 การเปลี่ยนแปลง แก้ไข หรือ ขยายความร่วมมือเพิ่มเติมบันทึกข้อตกลงนี้

ให้กระทำได้ ตามความเหมาะสมโดยความเห็นชอบร่วมกันทั้ง 6 ฝ่ายและจัดทำเป็นบันทึกข้อตกลงเพิ่มเติมแนบท้าย บันทึกข้อตกลงฉบับนี้

ข้อ 11 การสิ้นสุดของบันทึกข้อตกลง

การระงับหรือยกเลิกบันทึกข้อตกลงฉบับนี้กระทำได้โดยฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง จะต้องแจ้งรายละเอียดเป็นลายลักษณ์อักษรให้ทุกฝ่ายทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 30 วัน ตามแบบและพิธีการ เช่นเดียวกับการทำบันทึกข้อตกลงนี้

ในกรณีที่มีการระงับหรือยกเลิกข้อตกลงที่อยู่ในระหว่างดำเนินการตามบันทึกข้อตกลงฉบับนี้ ให้ข้อตกลงดังกล่าววนั้นมีผลต่อเนื่องต่อไปจนกระทั่งการนั้นจะเสร็จสมบูรณ์ เว้นแต่ทั้งทุกฝ่ายจะตกลงกันเป็นอย่างอื่น

บันทึกข้อตกลงนี้จัดทำขึ้นเป็น 6 ฉบับ มีข้อความถูกต้องตรงกัน และทั้ง 6 ฝ่ายได้อ่านทำความเข้าใจตามข้อตกลงโดยละเอียดแล้ว จึงได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยาน และต่างฝ่ายต่างยึดถือไว้ฝ่ายละ 1 ฉบับ

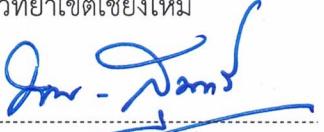
ลงนามร่วมกัน ณ วันที่ 23 เดือน สิงหาคม พุทธศักราช 2567

ลงชื่อ

(พระครูสิริบรมราชตุพทักษ์, ผศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตเชียงใหม่

ลงชื่อ

(พระครูสุนกธรรมหาเจติยาธนรักษ์, ผศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหาภูมิราชวิทยาลัย
วิทยาเขตล้านนา

ลงชื่อ

(นางสาวณัฐนันท์ พิทักษ์)

ผู้อำนวยการ

สำนักงานยุทธิธรรມจังหวัดเชียงใหม่

ลงชื่อ

(รองศาสตราจารย์ ดร. อภิรัมย์ สีดาคำ)

ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไป

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตเชียงใหม่

พยาน

ลงชื่อ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ตระกูล ชำนาญ)

ผู้ช่วยอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหาภูมิราชวิทยาลัย
วิทยาเขตล้านนา

พยาน

ลงชื่อ

(นางสาวพัชยานี ศรีนวล)

มูลนิธิเครือข่ายสถานะบุคคล

พยาน

ลงชื่อ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชัยณรงค์ เหลืองวิลัย)

คณบดีคณะนิติศาสตร์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ลงชื่อ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อุดม งามเมืองสกุล)

คณบดีคณะนิติศาสตร์

มหาวิทยาลัยพะเยา

ลงชื่อ

(นายสันติพงษ์ มูลฟอง)

ผู้จัดการมูลนิธิเครือข่ายสถานะบุคคล

ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานมูลนิธิเครือข่ายสถานะบุคคล

ลงชื่อ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดรุณี เพศala พานิชย์กุล)

คณบดีคณะนิติศาสตร์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

พยาน

ลงชื่อ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นริษรา ประสิทธิปานวัง)

คณบดีคณะนิติศาสตร์

มหาวิทยาลัยพะเยา

พยาน

ลงชื่อ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิสิษฐ์ นาสี)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

พยาน